

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen

Sikring af bæredygtigt træ ved offentlige aftaler om va- reindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder

Vejledning

januar 2021

Titel:

Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder. Vejledning.

Udgiver:

Miljøstyrelsen

Tolderlundsvej 5

5000 Odense C

www.mst.dk

År:

2021

Indhold

1. Indledning	5
2. Afgrænsninger	6
2.1 Hvilke varer er omfattet af cirkulæret? (§§ 1 og 3)	6
2.2 Hvem er omfattet af cirkulæret? (§ 2)	6
2.3 Hvilke aftaler er omfattet af cirkulæret? (§ 4)	7
2.4 Undtagelser fra cirkulæret (§ 5)	7
2.5 Hvordan sikrer man, at træ og træprodukter er bæredygtigt produceret? (§ 6)	8
3. Definitioner	9
3.1 Træ	9
3.2 Træprodukter	9
3.3 Bæredygtigt træ	10
3.3.1 Bæredygtigt produceret træ	10
3.3.2 FLEGT Licens træ	13
3.3.3 Genbrugstræ	13
3.3.4 Lovligt fældet træ	13
4. Cirkulæret i forhold til udbudsreglerne	14
5. Planlægning af udbudsprocessen	15
5.1 Markedsundersøgelser	16
5.2 Byggherrelevante til bygge- og anlægsarbejder	17
6. Udbudsmaterialet og krav til dokumentation	18
6.1 Tildelingskriterium	18
6.2 Mindstekrav om bæredygtigt træ	18
6.2.1 Mindstekrav om bæredygtigt træ i specificerede træprodukter	19
6.2.2 Mindstekrav om bæredygtigt træ i en uspecificeret andel	19

6.3	Almindelige konkurrencekrav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ	20
6.3.1	Funktionskrav	20
6.4	Krav til dokumentation.....	21
6.4.1	Dokumentation ved køb og anvendelse af bæredygtigt træ i uspecificeret andel	21
6.4.2	Dokumentation af socioøkonomiske krav i produktionsfasen.....	22
6.4.3	Krav til verificering af dokumentation	22
6.4.4	Muligheder for sanktionering.....	22
6.5	Kontraktafslutning.....	22
6.6	Udbudsbekendtgørelsen	22
7.	Udvælgelse	24
7.1	Udvælgelseskriterier	24
7.1.1	Teknisk og faglig formåen - referencer	24
7.1.2	Teknisk og faglig formåen - Kvalitetsstyringsforanstaltninger	24
7.2	Udelukkelse af tilbudsgivere – frivillige udelukkelsesgrunde	25
8.	Certificeringsordninger og dokumentationskrav	26
8.1	Hvad skal dokumentationen for bæredygtigt træ give oplysning om?	27
8.1.1	Sporingen af træet.....	27
8.1.2	Standarden for skovdriften.....	27
8.2	Certificering	28
8.2.1	Certificering af produkter vs. leverandører.....	28
8.2.2	Produktmærkning og certificeringskoder på faktura eller følgeseddel	28
8.2.3	Projektcertificering	28
8.2.4	Dokumentation for opfyldelse af egnedetskriterier	29
8.2.5	Øvrig dokumentation i tilbuddet.....	29
8.2.6	Kontraktudøvelsen.....	29
8.3	Kontrol med dokumentation, herunder vurdering af uafhængig tredjepart.....	30
9.	Teksteksampler	31

9.1	Kravspecifikationer og dokumentation – over tærskelværdierne	31
9.2	Kravspecifikationer og dokumentation – under tærskelværdierne.....	32
9.3	Udvælgelseskriterier	33
9.4	Udelukkelse af tilbudsgiver	34

1. Indledning

Formålet med denne vejledning er at gøre det lettere for offentlige indkøbere at sikre sig bæredygtigt træ i aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder. Det offentlige kan derigennem bidrage til at fremme bæredygtig skovdrift, både nationalt og globalt. Vejledningen er møntet på al slags træ og træprodukter, herunder både tropisk og ikke-tropisk træ.

Vejledningen knytter sig til [cirkulære nr. 9466 af 25. juni 2014 om sikring af bæredygtigt træ i statens aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder](#) (i det følgende kaldet "cirkulæret"). Vejledningen skal som sådan medvirke til at opfylde cirkulærets mål.

Formålet med cirkulæret er, at sikre, at statslige institutioner indkøber dokumenterbart bæredygtigt træ og træbaserede varer, samt at statslige institutioner anvender bæredygtigt træ til statslige bygge- og anlægsarbejder. Andre offentlige myndigheder, herunder kommuner og regioner, kan benytte vejledningen som inspiration og hjælp til at sikre indkøb af bæredygtigt træ og træbaserede varer, men er ikke forpligtet til at følge reglerne. Nogle ikke-statslige indkøbsfællesskaber har dog også forpligtet sig til at sikre bæredygtigt træ i forbindelse med deres indkøb, og vejledningen kan derfor også være et nyttigt redskab for de omfattede institutioner.

I vejledningens afsnit 1-3 afgrænses og beskrives cirkulæret og de relevante definitioner, som forklarer betydningen af bæredygtigt træ og andre begreber i relation til cirkulæret.

I vejledningens afsnit 4-8 relateres cirkulærets indhold i forhold til de udbudsretlige regler. Beskrivelsen giver en kronologisk gennemgang af reglerne for indkøb af bæredygtigt træ i forhold til udbudsprocessens forskellige faser, således at afsnittet starter med planlægning af udbudsprocessen, udarbejdelse af udbudsmaterialet og udvælgelseskriterier, certificeringer og mærkningsordninger og slutter med dokumentation og kontrol.

I vejledningens afsnit 9 gives der eksempler på formuleringer, som kan anvendes i konkrete udbud og tilbudsindhentninger m.v.

Denne vejledning afløser vejl. nr. 9467 af 25. juni 2014 "Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder", der bortfalder.

2. Afgrænsninger

Paragrafhenvisningerne herunder, og i vejledningen generelt, henviser til teksten i [cirkulære nr. 9466 af 25. juni 2014](#), medmindre andet specifikt er angivet.

2.1 Hvilke varer er omfattet af cirkulæret? (§§ 1 og 3)

Cirkulæret omfatter alene indkøb og brug af produkter, hvori træ udgør en væsentlig del af den leverede ydelse. Det finder anvendelse både ved indkøb af træ og træprodukter og ved brug af disse i bygge- og anlægsarbejder og i tjenesteydelser. Dog er indkøb og brug af træ og træprodukter til energifremstilling ikke omfattet, jf. § 1, stk. 2.

Træprodukterne skal falde inden for en af de følgende fem kategorier oplistet i § 3, nr. 3:

- a) Råtræ, savet træ, plader af træ og andre halvfabrikata og varer af træ.
- b) Møbler.
- c) Kontorartikler.
- d) Kopi- og printerpapir og tryksager.
- e) Andet papir og pap og varer deraf.

Se definitioner af træprodukter og bæredygtigt træ m.v. i afsnit 3.

2.2 Hvem er omfattet af cirkulæret? (§ 2)

Cirkulæret gælder for:

- Samtlige ministerier (departementer, styrelser, direktorater m.m.)
- Andre statslige institutioner under ministrenes instruktionsbeføjelser, også selvom de i deres faglige virke måtte agere uafhængigt af ministeren (som fx domstole og nævn).

De omfattede institutioner er selv ansvarlige for gennemførelsen af cirkulærets bestemmelser, herunder organisering af indsatsen.

Statsligt ejede selskaber vil som udgangspunkt ikke være omfattet af cirkulæret.

Cirkulæret gælder derudover ikke for:

- Kommuner, regioner og dertil knyttede institutioner
- Tilskudsadministration

Disse offentlige institutioner er ikke forpligtede af cirkulæret, men de kan alligevel have en målsætning om indkøb af bæredygtigt træ og træprodukter i relevante aftaler. Målsætningen kan fx opnås ved at følge cirkulæret og anvende denne vejledning som inspiration.

Hvis det skønnes relevant, kan krav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ overvejes i forbindelse med projekter, der helt eller delvist er finansieret via tilskud fra det offentlige. Krav om bæredygtigt træ i forbindelse med tilskud forudsætter hjemmel i de bagvedliggende regelsæt.

2.3 Hvilke aftaler er omfattet af cirkulæret? (§ 4)

Cirkulæret finder anvendelse, når statslige myndigheder indgår aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, hvori indgår køb og anvendelse af træprodukter. Det vil oftest ske ved, at myndighederne gennemfører udbudsprocesser, licitationer, annonceringer eller indhenter tilbud, men som udgangspunkt er alle statslige aftaler om køb af træprodukter omfattet.

Det kan således være relevant både i forhold til statslige myndigheders indkøb omfattet af udbudsloven¹ og tilbudsloven², samt indkøb efter forsyningsvirksomhedsdirektivet³ eller forsvarsdirektivet⁴.

Ved aftaler om indkøb af træ og træprodukter, ved aftaler om tjenesteydelser og ved bygge- og anlægsarbejder, hvor træ indgår som en væsentlig del af den leverede ydelse, skal der som hovedregel stilles mindstekrav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ og bæredygtige træprodukter, jf. § 4, stk. 1 og 2. Træ, der ikke indgår i den leverede ydelse/varen, er ikke omfattet af mindstekravet, men ordregiver skal overveje, om der skal stilles tilsvarende krav til træ, der ikke indgår i varen, som til træ, der indgår i varen, jf. § 4, stk. 3.

Når der uden forudgående udbud eller indhentning af tilbud indgås aftaler om varekøb, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, hvori indgår køb eller brug af træprodukter, er dette ikke omfattet af mindstekravet, men ligesom ovenfor fremgår det af cirkulæret at det skal overvejes, om der skal stilles tilsvarende krav til træ, der indgår i denne type aftaler.

Derudover bør statslige ordregivere i forbindelse med planlægningen af indkøbet altid overveje at stille krav om at træ i træprodukter er fremstillet af bæredygtigt træ (§ 4, stk. 3-4).

2.4 Undtagelser fra cirkulæret (§ 5)

Cirkulæret kan fraviges i visse situationer. Mindstekravet kan fx begrænses til kun at omfatte en nærmere specificeret gruppe af træprodukter, eller det kan helt fraviges. Det gælder fx hvis et mindstekrav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ vil medføre uforholdsmæssigt store økonomiske eller administrative byrder for den udbydende institution, eller hvis det vil hæmme konkurrencen betydeligt mellem potentielle udbydere.

Hvis det konkret vurderes, at cirkulærets regler om fastsættelse af mindstekrav kan fraviges, kan ordregiver i stedet anvende et almindeligt konkurrenceudsat krav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ, som kan indgå i evalueringen af de forskellige tilbud. Se mere om udformningen af udbudsmaterialet i afsnit 6.

---

¹ Lov nr. 1564 af 15. december 2015 med senere ændringer

² Lovbekendtgørelse nr. 1410 af 7. december 2007 om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter, med senere ændringer ("tilbudsloven")

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24 og bekendtgørelse nr. 1624 af 15. december 2015

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81 og bekendtgørelse nr. 892 af 17. august 2011

2.5 Hvordan sikrer man, at træ og træprodukter er bæredygtigt produceret? (§ 6)

Ordregiver kan efter principperne i udbudslovens § 46 vælge at stille krav om, at de indkøbte ydelser er forsynet med bestemte mærker, enten via de tekniske specifikationer, tildelingskriterierne, eller som et led i kontraktens bestemmelser. Ordregiver vil skulle acceptere alle mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav.

Det er leverandørens ansvar at fremskaffe den nødvendige dokumentation for, at kravet om bæredygtigt træ er opfyldt. Det mest almindelige er, at træproduktet er certificeret af en af de ordninger, som efter denne vejledning vurderes at dokumentere, at træproduktet opfylder kravene om bæredygtigt træ, men det er også muligt for leverandøren at fremlægge andre former for dokumentation for, at der er indkøbt og brugt bæredygtigt træ. Se mere om dokumentation og mærkningsordningerne i afsnit 8.

3. Definitioner

I denne vejledning indgår forskellige termer om træ: "Træ", "Træprodukter", "Bæredygtigt træ", "Bæredygtigt produceret træ", "Genbrugstræ" og "Lovligt fældet træ". Det er vigtigt at have styr på, hvornår og hvordan termene bruges – og at de også anvendes konsekvent og korrekt i udbudsmateriale og kontrakter. I dette afsnit er angivet denne vejlednings definitioner på de forskellige termer.

Det anbefales generelt i offentlige aftaler, hvor der stilles krav om køb eller anvendelse af bæredygtigt træ, at der refereres til definitionerne i denne vejledning, så der ikke opstår tvivl om den præcise forståelse af kravet.

Den centrale term i denne vejledning, og som også anbefales brugt i kravspecifikationer, er "bæredygtigt træ". Bæredygtigt træ kan ifølge definitionen bestå af træ fra flere forskellige kilder. Det kan først og fremmest bestå af træ fra bæredygtigt forvaltede skove, såkaldt "bæredygtigt produceret træ". Derudover kan indgå genbrugstræ og lovligt fældet træ i bæredygtigt træ.

Normen i branchen er, at der ofte tillades sammenblandinger. Træprodukter passerer ofte gennem mange bearbejdnings- og handelsled, og de kan derfor bestå af træ fra forskellige kilder, som kan være mere eller mindre sammenblandet i det færdige produkt.

Den brede definition af bæredygtigt træ betyder, at mange flere træprodukter kan opfylde kravet, end hvis der kun blev accepteret bæredygtigt produceret træ. Blandt andet vil træ, der sælges som certificeret af fx FSC og PEFC, matche kravet til bæredygtigt træ, men ikke nødvendigvis kravet til bæredygtigt produceret træ.

3.1 Træ

Ved "træ" forstås i denne vejledning træ og andet materiale, der er fremstillet af træ, herunder træbaserede plader, papir- og papprodukter mv. Det er altså en bred definition, der dækker både råtræ, halvfabrikata og forskellige typer træprodukter.

3.2 Træprodukter

Ved træprodukter forstås i denne vejledning produkter af en eller flere af nedenstående kategorier, hvori træ udgør en væsentlig del:

- 1) Råtræ, savet træ, træbaserede plader og andre halvfabrikata og varer af træ.
- 2) Møbler.
- 3) Kontorartikler.
- 4) Kopi- og printerpapir og tryksager.
- 5) Andet papir og pap og varer deraf.

Definitionen dækker samme kategori af træprodukter, som er omfattet af lov om handel med træ og træprodukter⁵ og omfatter derudover andre varer, som ikke er omfattet af lov om handel med træ og træprodukter. Det gælder fx kontorartikler og tryksager, som leveres som led i en bestilt trykkeri-ydelse, møbler og andre varer, hvori træ udgør en væsentlig del, herunder siddemøbler af træ, såsom spisebuestole og kontorstole, havestole og træbænke mv. Det gælder også udendørs udstyr og legeredskaber af træ samt produkter fremstillet af genbrugstræ.

3.3 Bæredygtigt træ

Ved "bæredygtigt træ" forstås i denne vejledning:

- 1) Bæredygtigt produceret træ
- 2) Genbrugstræ
- 3) FLEGT licens træ ⁶,
- 4) Kombinationer af bæredygtigt produceret træ, FLEGT licens træ genbrugstræ og op til 30 % lovligt fældet træ, jf. afsnit 3.3.3.
- 5) Træ, der angives som bæredygtigt træ eller tilsvarende, og som stammer fra kontrollerede produktionslinjer, hvori kan indgå kombinationer af bæredygtigt produceret træ, genbrugstræ og lovligt fældet træ, og hvorfra der ikke sælges større andele som bæredygtigt træ eller tilsvarende, end der dokumenterbart er medgået til produktionen.

3.3.1 Bæredygtigt produceret træ

Ved bæredygtigt produceret træ forstås i denne vejledning træ, som hidrører fra skove, der forvaltes i overensstemmelse med de nedenfor anførte kriterier eller tilsvarende:

- 1) Træet skal være lovligt fældet. Dette krav anses for opfyldt, når kravene i EU's tømmerforordning⁷ er opfyldt. EU's tømmerregulering forpligter alle operatører, der markedsfører træprodukter i EU, til at sikre, at der er "ubetydelig risiko" for at træet er fældet ulovligt i oprindelseslandet. Dette indebærer, at operatøren etablerer og anvender et Due Diligence system. Due Diligence systemet skal omfatte tre trin:
  - a. **indsamling af relevant information**, f. eks. oprindelseslandets lovgivning og – håndhævelse, herunder adgang til hugstrettheder, forekomst af væbnede konflikter, hjemmehørende folks rettigheder og forekomst af korruption,
  - b. **Risikovurdering**. En systematisk gennemgang af forsyningskæden med henblik på at identificere, hvor og i givet fald hvordan der kan opstå risiko for at forsyningskæden kan forurenes med ulovlig fældet træ, og
  - c. **Risikominimering**. Beskrivelse af hvilke konkrete tiltag virksomheden har gennemført for at sikre sig, at der er "ubetydelig risiko" for at det importerede parti eller dele heraf kan være ulovligt fældet. Hvis der ikke kan statueres ubetydelig risiko skal virksomheden afstå fra import.

---

⁵ Lov nr. 1225 af 18. december 2012 om administration af Den Europæiske Unions forordninger om handel med træ og træprodukter med henblik på bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ. Nærmere information om produktafgrænsning kan findes på <http://eutr.dk/>.

⁶ FLEGT-træ: Forest Law Enforcement, Governance and Trade er en handlingsplan under EU's tømmerforordning, hvorunder der i forbindelse med frivillige partnerskabsaftaler mellem EU og producentlandene oprettes en licensordning, der dokumenterer, at træet er lovligt fældet i, eller lovligt importeret til det pågældende land, før eksport til EU.

⁷ <http://eutr.dk/lovligt-trae/>, Regulation (EU) no. 995/2010. https://ec.europa.eu/environment/forests/timber_regulation.htm.

Due Diligencesystemet skal være skriftligt, og dets anvendelse på alle importere skal være dokumenteret. Systemet skal evalueres mindst hvert år og revideres i forbindelse med leverandørskift.

Forhandlere (der ikke selv har importeret varen) skal dokumentere af hvem de har købt varen og til hvem den er solgt.

I nogle tilfælde er forholdene i oprindelseslandet meget komplicerede og det kan være vanskeligt, ved egen informationsindsamling og besøg i landet med tilstrækkelig sikkerhed at kunne udelukke risikoen for ulovligt træ. I sådanne tilfælde benytter visse virksomheder sig af tredjepartscertificering, idet certificeringsvirksomhederne ofte har førstehåndskendskab til de lokale forhold. Sådant certificering anerkendes ikke uden videre som en opfyldelse af virksomhedens Due Diligenceforpligtelse. Virksomheden skal således dokumentere en selvstændig vurdering af certificeringsvirksomhedens oplysninger.

- 2) Skoven skal være drevet i overensstemmelse med en standard, der opfylder følgende krav:
  - a. Standarden skal være resultatbaseret, således at målbare resultater skal indgå og omfatte alle nedenstående kriterier i 3.a-3.f.
  - b. Processen for fastsættelse af standarden skal være åben for deltagelse af alle berørte interessekategorier og søge at sikre en ligelig repræsentation og bidrag fra økonomiske, miljømæssige og sociale interessekategorier.
  - c. Processen for fastsættelse af standarden skal søge at sikre,
    - i. at standarden fastlægges i konsensus blandt de repræsenterede interessenter
    - ii. at ingen enkeltinteresse kan dominere processen, og
    - iii. at ingen beslutning træffes i fraværet af tilslutning fra flertallet i en interessekategori.
- 3) Standarden, der fastsættes i overensstemmelse med kravene 2.a-2.c, skal være i overensstemmelse med almindeligt anerkendte principper og kriterier for bæredygtig skovdrift og skal som minimum søge at sikre følgende:
  - a. Opretholdelse af skovens ressourcer og deres bidrag til den globale kulstofcyklus. For at gøre dette skal standarden indeholde krav til
    - i. sikring af kvantiteten og kvaliteten af skovens ressourcer på mellem- og langt sigt ved at sikre rettidig og tilstrækkelig foryngelse af skoven, enten ved plantning eller, hvor muligt og hensigtsmæssigt, ved naturlig foryngelse, ved at afbalancere hugst- og tilvækstrater, og ved at foretrække teknikker, der minimerer direkte og indirekte skade på skov-, jord- og vandressourcer, samt
    - ii. undgåelse af konvertering af skov til andre typer arealanvendelser, herunder omdannelse af primære skove til skovplantager, undtagen i begrundede tilfælde, hvor omdannelsen
      1. er i overensstemmelse med national eller regional politik og lovgivning relevant for arealanvendelse og skovdrift, og er et resultat af national eller regional arealplanlægning reguleret af en statslig eller anden offentlig myndighed, herunder høring af interesserede og direkte berørte personer og organisationer, og
      2. omfatter en lille andel af den berørte skovtype, og
      3. ikke har en negativ virkning på truede (herunder sårbare, sjældne eller udryddelsestruede) skovøkosystemer, kulturelt og socialt betydningsfulde områder, vigtige levesteder for truede arter eller andre beskyttede områder, samt

4. bidrager til langsigtede naturbeskyttelsesmæssige, økonomiske og sociale fordele.
- b. Opretholdelse af skovens beskyttelsesfunktioner. For at gøre dette skal standarden indeholde krav til
    - i. hensigtsmæssig vurdering af virkninger og planlægning for minimering af virkninger,
    - ii. beskyttelse af jordbund, vand og biologisk mangfoldighed,
    - iii. kontrolleret og hensigtsmæssig brug af kemikalier og brug af integreret skadedyrskontrol, hvor end det er muligt, samt
    - iv. korrekt bortskaffelse af affald for at minimere eventuelle negative virkninger.
  - c. Opretholdelse af skovproduktiviteten. For at opnå dette skal standarden indeholde krav til
    - i. driftsplanlægning og implementering af forvaltningsaktiviteter til forebyggelse af væsentlige negative virkninger på skovproduktiviteten,
    - ii. overvågning, der er tilstrækkelig til at kontrollere overholdelse af alle krav samt revurdering og feedback til planlægningen,
    - iii. anvendelse af driftsteknikker og –procedurer, der minimerer skadevirkninger på skovens mangeartede ressourcer og ydelser,
    - iv. fornøden oplæring af alt personale, såvel ansatte som entreprenører, samt
    - v. hugstniveauer, der ikke overskrider skovens langsigtede produktivitetsskapacitet, baseret på relevante beholdnings-, vækst- og udbytte-data
  - d. Opretholdelse af skovøkosystemets sundhed og vitalitet. For at opnå dette skal standarden indeholde krav til
    - i. driftsplanlægning, som sigter mod at bevare eller øge skovøkosystemets sundhed og vitalitet,
    - ii. forvaltning af naturlige processer, brande, skadedyr og sygdomme, samt
    - iii. hensigtsmæssig beskyttelse af skoven mod uautoriserede aktiviteter, såsom ulovlig skovhugst, minedrift og indtrængen.
  - e. Opretholdelse af skovens biologiske mangfoldighed. For at opnå dette skal standarden indeholde krav til
    - i. implementering af sikringsforanstaltninger til beskyttelse af sjældne, truede og udryddelsestruede arter,
    - ii. beskyttelse/friholdelse af vigtige økosystemer eller levesteder i deres naturlige tilstand, samt
    - iii. beskyttelse af funktioner og arter af enestående eller usædvanlig værdi.
  - f. Opretholdelse af socioøkonomiske funktioner og forhold. For at gøre dette skal standarden
    - i. fordre, at oprindelige folks og lokalsamfunds juridiske, sædvanlige og traditionelle brugs- og ejendomsret relateret til skoven identificeres, dokumenteres og respekteres,
    - ii. fordre egnede mekanismer til bilæggelse af klager og tvister, herunder vedrørende brugs- og ejendomsret, skovdriftspraksis og arbejdsvilkår,
    - iii. sikre beskyttelse af skovarbejders grundlæggende arbejdstagerrettigheder, herunder med krav til følgende:
      1. foreningsfrihed og effektiv anerkendelse af retten til at føre kollektive forhandlinger,
      2. eliminering af alle former for pligtmæssigt eller tvungent arbejde,

3. effektiv afskaffelse af børnearbejde, samt
  4. eliminering af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, samt
- iv. fordrer, at passende kontrolforanstaltninger er til stede til beskyttelse af arbejdstagernes rettigheder, sundhed og sikkerhed, inklusiv overensstemmelse med lokale og nationale regler.

3.3.2 FLEGT Licens træ

Ved FLEGT licens træ forstås i denne vejledning følgende:

- 1) Træprodukter der har opnået en gyldig FLEGT licens fra et EU partner land, der har en gældende VPA (Voluntary Partnership Agreement) til udstede af FLEGT licenser.

3.3.3 Genbrugstræ

Ved genbrugstræ forstås i denne vejledning træ, som hidrører fra:

- 1) biprodukter fra træindustrier undtagen primære træindustrier (som primære træindustrier regnes industrier, der oparbejder råtræ),
- 2) træ, som har været i anvendelse hos en slutbruger, samt
- 3) drivtømmer

3.3.4 Lovligt fældet træ

Ved lovligt fældet træ forstås i denne vejledning skovtræ, som er fældet i overensstemmelse med hugstlandets gældende lovgivning. Gældende lovgivning forstås som den lovgivning, der finder anvendelse i hugstlandet for følgende forhold:

- 1) rettigheder til skovhugst inden for lovmæssigt offentliggjorte grænser,
- 2) betaling for rettigheder til hugst og for træ, herunder afgifter i forbindelse med skovhugst,
- 3) skovhugst, herunder miljø- og skovbrugslovgivning, samt lovgivning vedrørende skovforvaltning og bevarelse af den biologiske mangfoldighed, som er i direkte tilknytning til skovhugst,
- 4) tredjeparters lovfæstede brugs- og ejendomsret, som skovhugsten påvirker, samt
- 5) handel og told, i det omfang skovhugstsektoren er berørt.

4. Cirkulæret i forhold til udbudsreglerne

Som angivet i afsnit 1 ovenfor, er cirkulæret forpligtende for alle statslige aftaler om varekøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, hvori indgår køb eller anvendelse af træprodukter, uanset hvordan købet gennemføres. I vejledningen tages der for nemheds skyld udgangspunkt i udbudsprocesser efter udbudsloven og tilbudsloven. De indholdsmæssige krav i forhold til køb og anvendelse af bæredygtigt træ vurderes at være stort set ens, uanset hvilken udbudsprocedure der anvendes.

Cirkulæret skal ses sammen med udbudsreglerne, og kravene i cirkulæret skal indarbejdes i de udbudsprocesser, som statslige myndigheder tilrettelægger. Cirkulærets regler skal også indgå i vurderingen af de indkomne tilbud, og det skal indarbejdes i de dokumentations- og kontrolprocedurer, som indgår i udbuddet/tilbuddet, samt i kontraktens driftsfase.

Det er forsøgt at opstille beskrivelsen kronologisk, således at afsnittet starter med planlægningen af udbuddet/tilbuddet og slutter med dokumentation og kontrol. Der tages udgangspunkt i et offentligt udbud. Hvis der er andre regler for andre typer udbud og tilbud nævnes det separat.

Udbudsloven, tilbudsloven og de udbudsretlige principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet forudsættes bekendt. For nærmere oplysninger om udbudsreglerne henvises der til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside: <https://www.kfst.dk/udbud/udbudsregler/> samt: www.bedreudbud.dk

5. Planlægning af udbudsprocessen

Hvordan mindstekravet til køb og anvendelse af bæredygtigt træ bedst indgår i udbudsprocessen afhænger i høj grad af, hvor stor en andel træprodukterne udgør af hele aftalekomplekset, og om træprodukterne udgør selve hovedydelsen, eller blot medgår som en ubetydelig del af den samlede ydelse. Det er derfor vigtigt at identificere behovet for træprodukter på et tidligt tidspunkt i udbudsplanlægningen og i forbindelse med udarbejdelsen af udbudsmaterialet klart beskrive kravene.

EU's udbudsregler foreskriver, at de stillede kontraktkrav skal være proportionale med den enkelte kontrakts værdi og mål. Det gælder også krav om anvendelse af bæredygtigt træ. Krav til leverandøren om anvendelse af bæredygtigt træ kan derfor som udgangspunkt ikke stilles, hvis fx anvendelsen af træ udgør en meget lille andel af kontraktens genstand, eller hvis det vil være meget byrdefuldt for ordregiver at sikre kravets overholdelse. Det samme gælder, hvis et mindstekrav om bæredygtigt træ risikerer at hæmme konkurrencen betydeligt blandt leverandørerne, eller gør det særligt vanskeligt at skaffe bestemte træprodukter.

For ordrer, hvor træprodukter kun ventes at udgøre en beskeden del af den samlede kontraktsum, må ordregiver derfor afveje, om et mindstekrav om bæredygtigt træ vil være rimeligt i forhold til den fokus, der ønskes på andre væsentlige krav. Det kan ofte være en god ide at gennemføre en markedsdialog som et led i planlægningen af udbudsprocessen, fx for at sikre sig, at markedet vil kunne honorere de påtænkte mindstekrav.

I planlægningsfasen anbefales det, at:

- Undersøge hvilke træprodukter, der indgår i udbuddet. Her tænkes især på trælastvarer, byggematerialer, samt møbler af træ, men også fx papir og forskellige varer, der er fremstillet af papir eller ydelser, der er baseret på papirvarer (tryksager og trykkeriydelser, printpapir, aftøringspapir, pap og papkasser mv.).
- Undersøge om der indgår tilstrækkelige mængder træ i ordren til, at der kan stilles mindstekrav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ, jf. kravet om proportionalitet.
- Undersøge om institutionen har en særlig indkøbspolitik for disse kategorier af produkter, eventuelt en specifik indkøbspolitik for træ. Fx skal staten følge cirkulærets regler på området.
- Undersøge om der til det ønskede formål findes større rammeaftaler eller andet, som omfatter relevante varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, der er baseret på dokumenterbart bæredygtigt træ. Såfremt der findes indkøbsaftaler, som dækker det konkrete behov, vil disse skulle benyttes af statslige institutioner, jf. § 3 i indkøbscirkulæret⁸.
- Informere alle relevante personer med ansvar for indkøbet, herunder eventuelle konsulenter, der måtte være hyret til at hjælpe med opgaven, om, at der stilles krav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ, så kravet hensigtsmæssigt kan indarbejdes i udbudsprocessen.

---

⁸ Cirkulære nr. 9749 af 2. september 2019 om indkøb i staten

- Så vidt muligt indarbejde lange frister til levering i udbuddet. Det kan skabe bedre konkurrenceforhold, hvis flere leverandører har god tid til at skaffe certificeret eller anden form for dokumenterbart bæredygtigt træ, da sådant træ ikke nødvendigvis indgår som en fast del af leverandørernes standardsortiment.
- Vurdere om indkøbet eller bygge-/anlægsprojektet i sig selv ønskes markedsført som certificeret bæredygtigt. Det vil kræve en projektcertificering hvis fx FSCs logo skal kunne bruges til at markedsføre, at der anvendes FSC-certificeret materiale til et projekt.

5.1 Markedsundersøgelser

Udbudslovens § 39 beskriver mulighederne for at foretage markedsundersøgelser inden udbudsproceduren igangsættes. Formålet med markedsundersøgelsen er blandt andet at finde ud af, hvilke leverandører på markedet der er i stand til at levere de ønskede bæredygtige træprodukter. Det vil således være muligt at afdække, om det til en given anvendelse kan være særlig vanskeligt at skaffe bæredygtigt træ, og om indkøbet derved vil kunne resultere i uforholdsmæssigt store økonomiske byrder for ordregiver. Når der gennemføres forudgående markedsundersøgelser, bør ordregiver altid være opmærksom på, at konkurrencen ikke fordrejes i udbudsprocessen som følge af markedsdialogen. Ordregiver skal endvidere sørge for dokumentation i overensstemmelse med udbudslovens §§ 39 og 174.

Forslag til mulige markedsundersøgelser om bæredygtigt træ:

- Overvej tidlig dialog med potentielle leverandører om det faktiske potentiale i markedet for fremskaffelse af bæredygtigt træ, hvis der stilles særlige krav fx til træets tekniske egenskaber.
- Undersøg offentligt tilgængelige varekataloger over leverandørernes sortiment om eventuelle miljømærkninger eller certificeringer (certificeringskoder).
- Kontakt eventuelt certificeringsorganer eller andre organisationer i branchen for hjælp med at afdække, hvad markedet er i stand til at levere, fx i form af certificeret træ, og inden for hvilke frister. I mange tilfælde vil nyttig information herom kunne findes på organisationernes hjemmesider.

Når en markedsundersøgelse har vist, at en opgave kan løses ved anvendelse af træprodukter, som er certificeret efter fx FSC eller PEFC og som er almindeligt tilgængelige i markedet, kan den normalt honoreres af leverandører uden større forhåndsekspertise i standarder for bæredygtigt træ og for sporing af træ. I sådanne situationer vil det almindeligvis være tilstrækkeligt – og det mest hensigtsmæssige – at indarbejde krav om bæredygtigt træ som mindstekrav. For statslige institutioner følger dette allerede som udgangspunkt af cirkulæret.

En analyse har vist, at krav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ i træprodukter i almindelighed kan gennemføres uden eller med kun relativt små meromkostninger⁹. Dog kan der være meromkostninger, hvis der stilles særlige krav til træet, som kun få og ikke almindeligt forekommende træarter matcher. En markedsundersøgelse vil derfor kunne afdække, på hvilken måde kravene om bæredygtigt træ bør indgå i udbuddet, fx som mindstekrav eller alternativt som konkurrenceudsatte parametre. Se mere om mindstekrav i udbudsmaterialet i afsnit 6.

---

⁹ En analyse af de potentielle budgetøkonomiske konsekvenser af indkøb af dokumenterbart bæredygtigt træ i staten viser, at der kan påregnes merpriser på typisk 0-4 % og som gennemsnit i størrelsesordenen 2-3 % i forhold til statens normale indkøbspriser for træprodukter – og formentlig faldende over tid. ("Budgetøkonomiske Konsekvenser af Statslig Forpligtigelse til Køb af Bæredygtigt Træ", Rambøll 2013).

5.2 Bygherreleverance til bygge- og anlægsarbejder

Hvis der er behov for træ med særlige egenskaber, store mængder eller særlige mål, kan træet muligvis med fordel købes af ordregiver som en bygherreleverance. Det kan fx være aktuelt, hvis der er en lang leveringstid på bæredygtigt træ med særlige karakteristika, og hvis ordregiver i øvrigt har den fornødne viden om det, der skal bestilles, lagringskapacitet etc. Når træet købes ind direkte af bygherren, kan indkøbet iværksættes længe inden entreprenøren til selve byggeprojektet er fundet.

En bygherreleverance kan også være aktuel, hvis de potentielle entreprenører ikke er eller har umiddelbar mulighed for at blive certificerede, og måske vurderes at kunne få vanskeligt ved at dokumentere bæredygtigt træ på anden vis.

Hvis ordregiver således indkøber træ som en bygherreleverance, skal man være opmærksom på, at købet af træ kan være udbudspligtig efter reglerne om varekøb. Man skal desuden huske i entrepris aftalen at regulere alle forhold omkring overdragelsen af bygherreleverancen til entreprenøren.

6. Udbudsmaterialet og krav til dokumentation

Kravet om køb og anvendelse af bæredygtigt træ skal indgå i udbudsmaterialet og det skal være præcist formuleret, så det efterfølgende er muligt at kontrollere, om kravet er opfyldt. Det er især vigtigt at præcisere, om kravet gælder alle træprodukter i udbuddet, eller om der er typer af træprodukter, som ikke er omfattet af kravet om bæredygtigt træ.

For aftaler, hvor træ ventes at udgøre en væsentlig del af den samlede anskaffelse, skal det fremgå af en evt. forhåndsmeddelelse, udbudsbekendtgørelsen eller følgebrevet til invitation til afgivelse af tilbud, at udbudsmaterialet indeholder krav/mindstekrav om bæredygtigt træ i træprodukter. På den måde kan det sikres, at tilbudsgiver fra starten har fokus på området og kan træffe de fornødne foranstaltninger, inden tilbud afgives.

Hvis ordregiver ikke har tilstrækkeligt kendskab til markedets leveringsmuligheder for dokumenterbart bæredygtigt træ i forhold til det planlagte indkøb, bør der indledes en markedsundersøgelse efter udbudslovens § 39, jf. afsnit 5.1. Dette kan sikre, at udbuddet udformes og tilrettelægges bedst muligt i forhold til markedet.

6.1 Tildelingskriterium

Ordregiver skal identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud på grundlag af et af de tildelingskriterier, der er oplistet i udbudslovens § 162, stk. 1, og dette skal fremgå af udbudsmaterialet. Hvis tilbudsgiverne skal konkurrere om meropfyldelse af kvalitative krav om bæredygtigt træ, skal tildelingskriteriet "*bedste forhold mellem pris og kvalitet*" anvendes. Derved er det muligt at meropfyldelse om bæredygtigt træ kan indgå som et konkurrenceparameter i den samlede tilbudsevaluering sammen med andre forhold, der vil blive lagt vægt på (fx pris, kvalitet, leveringstider eller andre miljøkrav). Ved dette tildelingskriterium skal ordregiver opstille relevante under- og delkriterier, som ligeledes skal fremgå af udbudsmaterialet.

6.2 Mindstekrav om bæredygtigt træ

Statslige indkøbere af varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder er ved udbud eller indhentning af tilbud forpligtet til at stille mindstekrav om, at træ i leverede træprodukter og træ, der som led i ydelsen eller arbejdet leveres til staten, er fremstillet af bæredygtigt træ, jf. cirkulærets § 4, stk. 1 og 2.

Mindstekrav skal være præcist formulerede og det skal klart beskrives i udbudsmaterialet, hvordan det dokumenteres at mindstekravet overholdes. Det bør specificeres i udbudsmateriale og kontrakter hvilke typer træprodukter mindstekravet gælder for.

Ordregiver kan efter udbudslovens § 46 kræve, at et indkøb er forsynet med et specifikt mærke som dokumentation for anvendelsen af bæredygtigt træ. Når udbuddet er omfattet af udbudsloven har ordregiver pligt til at acceptere anden passende dokumentation, der lever op til de samme mærkekrav.

Der bør bl.a. ses på forbruget af det specifikke træprodukt i forhold til den samlede ydelse eller det samlede arbejde der leveres, således at et evt. krav om bæredygtigt træ i de forskellige træprodukter er proportionalt i forhold til kontraktens samlede værdi.

Det klare udgangspunkt efter cirkulæret er, at statslige ordregivere skal stille mindstekrav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ og træprodukter i forbindelse med indkøb, hvor dette indgår i varen eller ydelsen.

For statslige indkøbere fastlægger cirkulæret i § 5, stk. 1, tre situationer, hvor det kan overvejes at begrænse mindstekravet. Det gælder situationer, hvor det efter en konkret markedsundersøgelse vurderes, at en anvendelse af mindstekravet for alle relevante træprodukter vil:

- medføre uforholdsmæssigt store økonomiske eller administrative byrder for de udbydende institutioner at gennemføre,
- hæmme konkurrencen betydeligt blandt de potentielle udbydere (leverandører), eller
- gøre det særlig vanskeligt at skaffe bestemte træprodukter.

Ordregiver kan i disse tilfælde enten begrænse mindstekravet til alene at gælde for en nærmere specificeret gruppe af træprodukter, eller i stedet medtage krav om bæredygtigt træ som et almindeligt konkurrencekrav i tilbudsevalueringen, jf. § 5, stk. 2. Kun i tilfælde, hvor træ udgør en ubetydelig del af den samlede anskaffelse, kan krav om bæredygtigt træ helt udgå, jf. § 5, stk. 3.

6.2.1 Mindstekrav om bæredygtigt træ i specificerede træprodukter

Det enkleste tilfælde, hvor mindstekrav om bæredygtigt træ i nogle træprodukter kombineres med tildelingskriterier for bæredygtigt træ i andre træprodukter vil være, hvor man på forhånd i sin konkrete markedsvurdering har identificeret, hvilke træprodukter man vil friholde for mindstekravet om bæredygtigt træ.

Det kunne eksempelvis være, hvis man har identificeret nogle særlige bygningselementer af træ, som det vurderes at være særligt vanskeligt at skaffe med dokumenterbart bæredygtigt træ. I så fald bør det specificeres i udbudsmaterialet, at der gælder et generelt mindstekrav om, at træ i træprodukter skal være fremstillet af bæredygtigt træ, undtagen dog de anførte særlige bygningselementer. Disse øvrige bygningselementer skal i stedet indgå som konkurrenceudsatte krav ved tilbudsevalueringen og tildeling af kontrakt, jf. § 5, stk. 2.

6.2.2 Mindstekrav om bæredygtigt træ i en uspecificeret andel

Et andet tilfælde kan være situationer, hvor ordregiver måtte være usikker på, om alle de for aftalen relevante træprodukter kan skaffes med dokumenterbart bæredygtigt træ og markedsundersøgelser ikke har givet sikker viden om, hvilke produkter, der eventuelt ikke kan skaffes med dokumenterbart bæredygtigt træ. I så fald kan det overvejes, fx i forbindelse med udbud af en bygge- eller anlægsopgave, i udbudsmaterialet at begrænse det generelle mindstekrav om bæredygtigt træ i træprodukter til fx minimum 90 % af det samlede trævolumen, der vil blive leveret under kontrakten.

For varekøb, hvor tilbudsgiver ikke kan forventes at have kendskab til forbrugsmønsteret under kontraktudøvelsen (herunder fordelingen af forskellige træbaserede produkter), vil tilbudsgiver have vanskeligt ved at opgøre minimumsindholdet af dokumenterbart bæredygtigt træ under hele kontraktperioden. I sådanne tilfælde bør denne metode derfor normalt undgås.

For at undgå usikkerhed om, hvornår kravet kan gøres gældende, anbefales det, at det i sådanne situationer samtidig kræves, at tilbudsgiver *som en del af sit tilbud* nøje specificerer, hvilke træprodukter mindstekravet om bæredygtigt træ vil blive opfyldt for, og hvor stor en del af det samlede

trævolumen disse vurderes at ville udgøre. I ovenstående eksempel vil 90 % være konditions- mæssigt og yderligere opfyldelse af kravet (over 90 %) kan indgå som konkurrenceparameter ved tilbudsevalueringen, eller eventuelt som et forhandlingstema i et udbud med forhandling eller konkurrencepræget dialog. For staten skal den yderligere opfyldelse af kravet om bæredygtig træ som udgangspunkt, jf. cirkulærets § 5, stk. 2, indgå i tilbudsevalueringen.

Det frarådes normalt, at der stilles krav om blot en vis andel bæredygtigt træ (som i eksemplet her minimum 90 %), hvis ikke der samtidig kræves en specifikation fra tilbudsgiver om, hvilke træprodukter mindstekravet om bæredygtigt træ vil blive opfyldt for. I modsat fald vil der i drifts-/anlægsfasen eller under opfølgningen på kontrakten kunne opstå uklarheder om, hvor og hvornår kravet kan gøres gældende.

6.3 Almindelige konkurrencekrav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ

Hvis mindstekrav om bæredygtigt træ fraviges helt eller delvist, skal det i stedet indgå i kravspecifikationen som et almindeligt konkurrencekrav, jf. § 5, stk. 2. Tilbudsgiver behøver ikke at opfylde almindelige konkurrencekrav fuldstændigt, men de indgår i tildelingskriterierne og dermed i vurderingen af de enkelte tilbud.

Der må kun stilles krav og kriterier, der har en relation til de produkter, der leveres under kontrakten (dvs. kontraktens genstand). Der må ikke stilles krav og kriterier, der er rettet mod virksomhedernes generelle politik. Virksomhedens generelle forhold vil dog indirekte kunne få betydning i forhold til udvælgelsen, hvis virksomheden fx er dømt for handel med ulovligt træ, og ordregiver har valgt at anvende de frivillige udelukkelsesgrunde i udbudslovens kapitel 11, jf. afsnit 7.2. Det er vurderet, at definitionen af bæredygtigt træ i denne vejledning sammen med de øvrige definitioner lever op til kravet om sammenhængen med kontraktens genstand, og at den måde, som definitionerne foreslås anvendt på i de forskellige teksteksempler i denne vejledning, også opfylder kravet.

6.3.1 Funktionskrav

Fokus på træets egenskaber og anvendelsesmuligheder (funktionskrav) frem for krav om bestemte arter kan ofte gøre det lettere for tilbudsgivere at skaffe træprodukter, der opfylder kravet om køb og anvendelse af bæredygtigt træ. Det kan muligvis bidrage til både bedre og billigere løsninger.

Mange mindre kendte træarter kan ofte være lige så gode som mere kendte til bestemte formål. Eksempelvis findes mange hundrede forskellige tropiske træarter, hvoraf kun en begrænset del vil være almindeligt kendt i markedet – og derfor ofte alene af den grund dem, der bliver mest efterspurgt. Andre arter kan måske være lige så gode eller nogle gange både bedre og billigere til et givet formål - og samtidig lettere at skaffe med dokumentation for bæredygtigt træ. I denne sammenhæng er det vigtigt, at ordregiver sikrer overholdelsen af internationale miljøbeskyttelsesregler, som fx CITES¹⁰ og EUTR¹¹.

Dette krav anses for opfyldt, når kravene i EU's tømmerforordning¹² er opfyldt. EU's tømmerregulering forpligter alle operatører, der markedsfører træprodukter i EU, til at sikre, at der er "ubetyde-

---

¹⁰ Se mere om CITES på Miljøstyrelsens hjemmeside: <https://mst.dk/natur-vand/natur/international-naturbeskyttelse/handel-med-truede-arter/om-cites/>

¹¹ Se mere om EUTR på Miljøstyrelsens hjemmeside: <https://mst.dk/erhverv/skovbrug/lovgivning/bekaempelse-af-ulovlig-toemmerhugst-eutr/>

¹² <http://eutr.dk/lovligt-trae/>, Regulation (EU) no. 995/2010. https://ec.europa.eu/environment/forests/timber_regulation.htm.

lig risiko” for at træet er fældet ulovligt i oprindelseslandet. Dette indebærer, at operatøren etablerer og anvender et Due Diligencesystem. For nærmere oplysning om Due Diligence systemet henvises der til vejledningens afsnit 3.3.1.1.

Ordregiver skal være opmærksom på, at funktionskrav frem for krav om brug af en eller flere almindeligt kendte træsorter eller -arter kræver mere præcist formulerede krav i udbudsmaterialet. Det kan være krav til træets tekniske egenskaber, holdbarhed i udemiljø, eventuelt også marint miljø - og måske også æstetiske eller andre krav, som ordregiver ønsker opfyldt. Hvis ordregiver eksempelvis har erfaring for, at en bestemt træsort til havnekonstruktioner opfylder ordregivers krav til teknisk styrke, modstandsdygtighed over for pæleorm og pælekrebs, varighed og samtidig eventuelle æstetiske krav, kan det være mere krævende at angive alle disse egenskaber i verificerbare termer fremfor blot at kræve, at den pågældende træsort anvendes i konstruktionen. Hvis kravene ikke er stillet præcist, vil der efterfølgende kunne være risiko for tvister om den tilbudte løsning til fulde lever op til ordregivers ønsker.

6.4 Krav til dokumentation

Hvis der er stillet mindstekrav eller konkurrenceudsatte krav om bæredygtigt træ i træprodukter, er det leverandørens ansvar på ordregivers forlangende at kunne levere passende dokumentation for at kravet er opfyldt. Grundlæggende er der to måder at dokumentere det på – ved at afkræve en *certificering* eller ved *anden passende dokumentation*.

Det bør anføres i kontrakten, at ordregiver løbende kan forlange dokumentation for køb og anvendelse af bæredygtigt træ, og hvilken form og kvalitet dokumentationen bør have. Ordregiver kan eksempelvis kræve, at ordrebekræftelser, forsendelsesadviseringer mv. dokumenterer, at træprodukterne er fremstillet af bæredygtigt træ sammen med oplysninger om bl.a. styk og pris.

Det vil ofte være muligt for leverandørerne med enkle midler at dokumentere, at kravet er overholdt. Eksempelvis har de to mest udbredte certificeringsordninger globalt (og også i Europa og Danmark), FSC og PEFC, etableret standarder for skovdrift, sporing og mærkning. Også Svanemærket tager i deres ordning for træ udgangspunkt i kravene fra FSC og PEFC, og udelukker samtidig en række tropiske træarter.

Udbudsloven giver i §§ 46-47 ordregiver mulighed for at kræve mærker eller certifikater for opfyldelse af kravene i udbudsmaterialet. Ordregiver kan også kræve, at leverandøren i tilbuddet skal give en beskrivelse af, hvordan han vil dokumentere, at der er anvendt bæredygtigt træ. Det kan fx være en certificeringskode eller oplysning om, at anden form for dokumentation ligger til grund.

Certificeringskoder m.m. bør certificerede leverandører umiddelbart let kunne afgive for de træprodukter, der er omfattet af krav om dokumenterbart bæredygtigt træ, og de vil lette og effektivisere ordregivers efterfølgende arbejde med tilrettelæggelse af opfølgings- og kontrolprocedure under kontraktudøvelsen. Ikke certificerede leverandører vil i tilbuddet kunne oplyse, at de anvender anden form for dokumentation og eventuelt også hvilken.

Ordregiver skal konkret afveje, hvilke krav til løbende dokumentation, der vil være hensigtsmæssigt for en given opgave.

6.4.1 Dokumentation ved køb og anvendelse af bæredygtigt træ i uspecificeret andel

I nogle kontrakter stilles der kun mindstekrav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ til en uspecificeret andel af de træprodukter, der indgår i kontrakten. Når det er tilfældet kan det være vanskeligt at følge op med kontrol af de enkelte træbaserede leverancer, hvis ikke leverandøren i sit tilbud har angivet hvilke leverancer, der vil være omfattet. Ud fra det synspunkt er det derfor hensigts-

mæssigt, hvis det på forhånd er specificeret i kontrakten eller tilbudsgiver i udbudsmaterialet opfordres til i tilbuddet at oplyse, hvilke delleverancer der skal leveres med dokumenterbart bæredygtigt træ, og hvilke der ikke skal.

Hvis ikke det på en sådan måde er fastlagt, hvilke delleverancer der skal være baseret på dokumenterbart bæredygtigt træ, vil kontraktens krav om køb og anvendelse af bæredygtigt træ først kunne kontrolleres, når alle delleverancer er tilendebragt. Derfor bør man i denne situation bede om dokumentation for køb og anvendelse af bæredygtigt træ i forbindelse med slutafregningen.

Naturligvis er det muligt undervejs at kontrollere, om enkelte leverancer er baseret på dokumenterbart bæredygtigt træ. Dette kan medvirke til, at ordregiver tidligt identificerer problemer med opfyldelse af kravet om køb og anvendelse af bæredygtigt træ.

6.4.2 Dokumentation af socioøkonomiske krav i produktionsfasen

Bæredygtigt produceret træ indebærer, jf. definitionen, en række krav til fx skovarbejderes rettigheder og juridiske forhold vedr. brugs- og ejendomsret til jord og det høstede træ. Ved at anvende definitioner og teksteksempler i denne vejledning ved formulering af krav til dokumentation ved kontraktens gennemførelse sikres det, at træleverancerne er produceret under de ønskede bæredygtige socioøkonomiske forhold.

6.4.3 Krav til verificering af dokumentation

Der kan stilles krav om at tilbudsgiver får dokumentationen verificeret af en uvildig tredjepart, såfremt dokumentation tilvejebragt efter anmodning ikke af ordregiver vurderes at være passende og fyldestgørende. Samtidig bør det fremgå af kontrakten, hvilke nærmere krav der stilles til en sådan tredjeparts uafhængighed og kompetence. Det kan fx ske ved henvisning til anvisningerne i denne vejledning vedrørende vurdering af uvildig tredjepart samt tilhørende teksteksempler.

Det bør overvejes i tilknytning hertil som del af udbudsbetingelserne at fastlægge et loft over, hvor store økonomiske byrder leverandøren vil kunne pålægges til afholdelse af udgifter til en sådan verifikation.

6.4.4 Muligheder for sanktionering

Det bør samtidig fremgå af kontrakten, hvordan der fra ordregivers side kan sanktioneres, såfremt den leverede dokumentation ikke vurderes at være passende og fyldestgørende. Ordregiver kan fx helt eller delvist afvise en leverance af træ, kræve afslag i enterprisesummen eller eventuelt helt opheve kontrakten. Bestemmelser om sanktionsmuligheder skal være proportionale med kontraktens indhold og omfang. Såfremt der ikke i kontrakten er anført særlige bestemmelser om sanktionsmuligheder for mangelfuld levering af krævet dokumentation, vil forholdet skulle reguleres efter dansk rets almindelige regler.

6.5 Kontraktafslutning

Ordregiver kan stille krav om, at leverandøren som en del af afleveringsforretningen fremsender dokumentation for, at kontraktens bestemmelser om anvendelse af dokumenterbart bæredygtigt træ har været overholdt i alle de for bestemmelsen relevante træprodukter. I kontrakten kan ligeledes fastlægges krav til, hvor længe efter kontraktafslutning leverandøren skal være i stand til at fremlægge sådan dokumentation, hvilket kan være op til 5 år.

6.6 Udbudsbekendtgørelsen

Det skal altid fremgå af udbudsbekendtgørelsen, hvis fx krav om erfaring med levering af bæredygtigt træ indgår som udvælgelseskriterium, eller tildelingskriteriet "bedste forhold mellem pris og

kvalitet" anvendes for at kunne vurdere tilbuddenes opfyldelse af kravene om bæredygtigt træ. Tilsvarende skal der fremgå af udbudsbekendtgørelsen, hvis de frivillige udelukkelsesgrunde fx om udelukkelse af tilbudsgivere, der har begået alvorlige forsømmelse omkring handel med træ og træprodukter gælder for udbuddet. Om udvælgelse og de frivillige udelukkelsesgrunde henvises der til afsnit 7 herunder.

7. Udvalgelse

Ved store opgaver, hvor træ udgør en væsentlig del af opgaven, og hvor der er behov for særlig ekspertise til at sikre bæredygtigt træ i leverancerne, kan ordregiver overveje at supplere kravspecifikationen med kriterier for tilbudsgivers egnethed i forhold til hans evne til at kunne levere dokumenterbart bæredygtigt træ.

Bemærk, at som udgangspunkt er det kun den vindende tilbudsgiver, som skal fremlægge dokumentation for de oplysninger, som fremgår af ESPD'et, jf. udbudslovens § 151, stk. 1. Ordregiver kan dog efter udbudslovens § 151, stk. 2, på ethvert tidspunkt i udbudsproceduren kræve den ønskede dokumentation, når dette er nødvendigt for at proceduren gennemføres korrekt.

Ordregiver kan i forbindelse med kontrakttildelingen med fordel minde tilbudsgiver om forpligtelsen til at sikre dokumenterbart bæredygtigt træ i træprodukter.

7.1 Udvalgelseskriterier

Udvælgelseskriterierne er rettet mod den enkelte tilbudsgivers egnethed til at varetage den udbudte opgave. Formålet med egnethedsvurderingen er at sikre, at konkurrencen kommer til at foregå mellem tilbudsgivere, som er egnede til at varetage det udbudte projekt. For aftaler om leverancer af bæredygtige træprodukter vil det være relevant at anvende egnethedskriteriet "*teknisk og faglig formåen*".

Egnethedskrav skal fastsættes som mindstekrav i udbudsbekendtgørelsen. Ordregiver skal samtidig anføre, hvordan tilbudsgiver skal dokumentere at mindstekravene til egnethed i forhold til den tekniske og faglige formåen opfyldes, jf. udbudslovens § 143. Ordregiver er derfor forpligtet til at afvise tilbudsgiver, hvis dokumentationen ikke er fyldestgørende og korrekt. Ordregiver bør derfor overveje nøje, om det overhovedet er relevant og aktuelt, herunder om det er proportionalt, at inkludere krav til tilbudsgivers egnethed til at levere dokumenterbart bæredygtigt træ i udvælgelseskriterierne. Fx ved opgaver, som vil kunne løses ved anvendelse af træprodukter, der er let tilgængelige i markedet som certificeret efter fx FSC eller PEFC, vurderes det ikke nødvendigt at kræve at leverandøren har større forhåndsekspertise i standarder for bæredygtigt træ og for sporing af træ.

7.1.1 Teknisk og faglig formåen - referencer

Ordregiver kan stille krav om, at der ved udvælgelsen vil blive lagt vægt på tilbudsgivernes erfaringer med lignende leverancer og arbejde med dokumenterbart bæredygtigt træ, og at dette vil blive vurderet og indgå i grundlaget for udvælgelsen af de leverandører, der inviteres til udbuddet.

Hvis der ved begrænset udbud og udbud med forhandling er flere egnede ansøgere, end det antal ordregiver ønsker at indbyde til tilbudsrunderen, kan ordregiver angive som objektive kriterier for valg af kvalificerede tilbudsgivere, at man udvælger de virksomheder, der leverer de bedste referencer med relevans for det udbudte projekt.

7.1.2 Teknisk og faglig formåen - Kvalitetsstyringsforanstaltninger

Ordregiver kan tillige, hvis det er relevant og proportionalt i forhold til opgaven, stille krav om, at tilbudsgiverne har robuste styringssystemer og kontrolprocedurer til sikring af en sporbar forsyning og håndtering af dokumenterbart bæredygtigt træ, herunder procedurer for kalkulation af mængdeforholdene i input og output af træ fra forskellige kilder, hvis virksomheden tillader sammenblanding af træ fra forskellige kilder i sine leverancer af bæredygtigt træ.

Ordregiver kan som dokumentation herfor kræve, at tilbudsgiver angiver, hvordan de forvalter forsyningskæder og eftersporingssystemer, som anvendes ved gennemførelse af kontrakten (§ 155, nr. 5). Det kan fx være leverandørens nedskrevne due diligence for indkøb af træ efter EUTR¹³, eller et gyldigt chain-of-custody certifikat, som er udstedt til leverandøren, og som dækker de for indkøbet relevante grupper af træprodukter, jf. nærmere herom i afsnit 8 om certificeringsordninger og dokumentationskrav. Anden passende dokumentation skal også accepteres.

7.2 Udelukkelse af tilbudsgivere – frivillige udelukkelsesgrunde

Ved udbud over tærskelværdierne kan ordregiver vælge at udelukke tilbudsgivere af en række nærmere angivne grunde, jf. udbudslovens § 137. Dette kan fx ske, hvis ordregiver bevisligt har konstateret, at tilbudsgiver har begået ”*alvorlige forsømmelser*” i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv, og dette sår tvivl om tilbudsgiverens integritet, jf. udbudsloven § 137, stk. 1, nr. 3. ”Alvorlige forsømmelser” af særlig relevans for krav om bæredygtigt træ vil fx kunne bestå i en alvorlig overtrædelse af loven om handel med træ og træprodukter og de dertil knyttede EU-forordninger¹⁴.

Såfremt ordregiver ønsker at lade dette være udelukkelsesgrund, skal det fremgå af udbudsbekendtgørelsen. Det vil være op til ordregiver konkret at påvise, at en tilbudsgiver er omfattet af udelukkelsesgrunden. Ordregiver kan således oplyse, at man vil betragte en dom for overtrædelse af reglerne som ”alvorlig forsømmelse”, der medfører udelukkelse og samtidig anmode tilbudsgiver om at erklære, om vedkommende har modtaget en sådan dom for overtrædelse heraf inden for de seneste 3 år. Denne udelukkelsesgrund anbefales kun anvendt for kontrakter, hvori brug af træ udgør en væsentlig del af den samlede ydelse.

Tilbudsgiveren vil efter udbudslovens § 138 have mulighed for at dokumentere sin pålidelighed, selv om denne måtte være omfattet af udelukkelsesgrunden. I så fald vil ordregiver konkret skulle forholde sig til, om den fremlagte dokumentation for pålideligheden er tilstrækkelig, før end tilbudsgiveren endeligt kan udelukkes.

---

¹³ Due diligence-ordningen i forhold til EU's tømmerforordning indebærer, at virksomheder, der handler med træ og træprodukter skal foretage en risikovurdering og risikominimering for at forhindre import af ulovligt fældet træ i deres produkter.

¹⁴ Lov nr. 1225 af 18. december 2012 om administration af Den Europæiske Unions forordninger om handel med træ og træprodukter med henblik på bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ.

8. Certificeringsordninger og dokumentationskrav

Miljøstyrelsen vurderer, at *certificering* efter FSC og PEFC kan sikre, at træ, der sælges som sporbarhedscertificeret til slutbruger fra en af disse ordninger, vil kunne anses for at opfylde mindstekrav om bæredygtigt træ, jf. definitionen i denne vejledning. Det vurderes derfor tilstrækkeligt blot at dokumentere certificeringen, jf. nærmere nedenfor. Det vil ofte i praksis være den enkleste form for dokumentation, både for leverandøren at levere og for ordregiver at kontrollere. Ændringer i forhold til anerkendte certificeringer vil fremgå af Miljøstyrelsens hjemmeside: <https://mst.dk/erhverv/groen-virksomhed/groenne-offentlige-myndigheder/offentligt-indkoeb-af-trae/>

Der er fire grundlæggende præmisser for Miljøstyrelsens vurdering af certificeringsordningerne:

- Standarderne for skovdrift i certificerede skove og standarderne for andre under ordningen tilladte kilder af træ skal leve op til de kriterier, der er fastlagt i denne vejlednings definition af bæredygtigt træ.
- Sporbarhed og mærkning – standarderne skal være robuste og sikre, at der er styr på træets vej fra kilden til slutbrugeren og på input- og outputforhold i alle produktions- og handelsled, så tærskelværdierne i definitionen af bæredygtigt træ i denne vejledning er overholdt.
- Certificeringen (kontrollen og godkendelsen af, at standarden er overholdt, og at sporbarheden og evt. mærkningen er i orden) skal forestås af en uvildig, kompetent og akkrediteret tredjepart og følge relevante internationale retningslinjer for certificering ("*ISO/IEC 17065:2012 Conformity assessment – Requirements for bodies certifying products, processes and services*", "*ISO/IEC 17021-1:2015 Conformity assessment – Requirements for bodies providing audit and certification of management systems*" eller tilsvarende).
- Akkrediteringen (dvs. kontrollen og godkendelsen af at certificeringsfirmaet arbejder korrekt) skal foretages af et nationalt eller internationalt organ, hvis systemer og procedurer er i overensstemmelse med relevante internationale retningslinjer for akkrediteringsorganer ("*ISO/IEC 17011:2017 Conformity assessment – General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies*" eller tilsvarende).

Træ kan naturligvis også godt være bæredygtigt, selvom det ikke er sporbarhedscertificeret. Ved udbud over tærskelværdierne skal ordregiver altid være parat til at acceptere *anden passende dokumentation*, hvis tilbudsgiver ikke har haft mulighed for at skaffe mærket/certificeringen eller hvis ordregiver ikke skal bruge uhensigtsmæssigt meget mere tid til at kontrollere dokumentationen end ved den krævede certificering.

For indkøb og licitationer uden grænseoverskridende interesse under tærskelværdierne er det tilladt ordregiver alene at stille krav om, at træprodukterne er eller har været certificeret som garanteret bæredygtigt træ, fx efter FSC eller PEFC.

8.1 Hvad skal dokumentationen for bæredygtigt træ give oplysning om?

Dokumentation skal kunne give oplysning om to centrale forhold: 1) sporingen af træet og 2) standarden for skovdrift i den skov, som træet er fældet i.

8.1.1 Sporingen af træet

Træ kan undergå en lang transport fra skoven gennem flere led, før det når slutbrugeren, og i "bæredygtigt træ" kan indgå træ fra flere forskellige kilder, jf. definitionen heraf. Leverandøren skal kunne dokumentere, at der har været tilstrækkelig styr på træet undervejs til at sikre, at træet ved alle leverancer stammer fra en eller flere af de tilladte kilder.

Hvis sammenblanding af træ fra flere forskellige kilder tillades enten hos leverandøren eller en eller flere af dennes underleverandører, skal der samtidig redegøres for, hvordan der er holdt styr på input og output i hele forsyningskæden, så de fastlagte grænseværdier for indblanding er overholdt.

Dokumentation for dette bør i udgangspunktet indeholde:

- Beskrivelser af alle led i forsyningskæden fra skov til slutbruger inklusiv de forskellige transporter undervejs.
- Beskrivelse af de kontrolmekanismer, der er anvendt i hvert led, til at sikre fysisk adskillelse af træet fra træ fra andre kilder - eller andre metoder, der er anvendt for at kunne garantere overholdelsen af de angivne grænseværdier for sammenblanding af træ fra forskellige kilder i bæredygtigt træ.
- Dokumentation for at kontrolmekanismerne findes og anvendes.

8.1.2 Standarden for skovdriften

Det skal kunne dokumenteres, at standarden for skovdriften i den skov eller de skove, som skovtræ i leverancen stammer fra, opfylder kriterierne for "bæredygtigt produceret træ". Såfremt træet eller træproduktet er FSC- eller PEFC-certificeret, vil dette kunne udgøre den nødvendige dokumentation.

Hvis der indgår genbrugstræ, skal det kunne dokumenteres, at dette ikke indeholder andet end de kilder, der er tilladt efter definitionen af genbrugstræ.

Standarden for "lovligt fældet træ" vil det sjældent være aktuelt at skulle dokumentere som en selvstændig standard. Hvis der er krævet "bæredygtigt træ", så kan "lovligt fældet træ" indgå deri, men kun i kombination med "bæredygtigt produceret træ" eller "genbrugstræ", og i så fald vil det ofte være dækket af en certificeringsordning eller tilsvarende, som dokumenterer "bæredygtigt træ" i hele kombinationen. Desuden er der i Danmark og EU indført generel regulering af træhandel, som har gjort det forbudt og strafbart at indføre ulovligt fældet træ på EU's marked¹⁵.

Dokumentationen bør i udgangspunktet indeholde:

- En redegørelse om de standarder, der gælder for skovdriften i den eller de skove, træet i et givet træprodukt er eller kan være fældet i, herunder med oplysning om, hvordan det er sikret og kontrolleret, at de standarder for bæredygtigt træ, der er fastlagt i denne vejledning, er overholdt i disse skove.

---

¹⁵ Lov nr. 1225 af 18. december 2012 om administration af Den Europæiske Unionsforordninger om handel med træ og træprodukter med henblik på bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ.

- En redegørelse for hvordan standarderne for skovdrift er fastlagt i den eller de skove, træet i et givet træprodukt er eller kan være fældet i, herunder med oplysning om, hvordan det er sikret og kontrolleret, at de kriterier for standardfastsættelse for skovdrift, som fremgår af denne vejlednings definition af bæredygtigt produceret træ, jf. afsnit 3.3.1, pkt. 2), er overholdt.
- En redegørelse for hvordan det sikres, at evt. genbrugstræ, som bidrager til den angivne andel af bæredygtigt træ, opfylder betingelserne for at kunne regnes som genbrugstræ som defineret i denne vejledning.

8.2 Certificering

8.2.1 Certificering af produkter vs. leverandører

Træ i træprodukter fra en certificeret *leverandør* er ikke nødvendigvis dokumenterbart bæredygtigt, blot fordi leverandøren er certificeret, heller ikke hvis leverandøren er certificeret efter fx FSC eller PEFC. Certificering af en virksomhed medfører ikke nogen pligt til at levere certificeret træ, men giver alene en ret til at gøre det under nærmere fastlagte betingelser for håndtering samt for eventuel mærkning og logobrug mv.

Den afgørende dokumentation i løbet af kontraktudøvelsen er derfor, om de enkelte leverancer af *træprodukter* er certificerede.

Dokumentation for, at en *leverandør* er sporbarhedscertificeret efter fx FSC eller PEFC, kan derimod være en relevant og god måde for virksomheden i udvælgelsesfasen at dokumentere teknisk og faglig formåen (egnethed) til at levere dokumenterbart bæredygtigt træ, hvis ordregiver har stillet krav herom.

8.2.2 Produktmærkning og certificeringskoder på faktura eller følgeseddel

Dokumentation for at et træprodukt er certificeret kan fremgå på to måder:

- Ved en mærkning med den pågældende ordnings logo på selve produktet eller på en ubrudt emballage, som træproduktet (eller et større parti af træprodukter) sælges i. Der kan herpå være anført et certificeringsnummer eller en licenskode, som giver oplysninger om hvilken autoriseret forhandler, der har solgt det pågældende produkt som certificeret. De forskellige certificeringsordninger har forskellige regler for mærkning og logobrug, og i tvivlstilfælde tilrådes det at konsultere de enkelte ordningers hjemmeside for mere præcis information om reglerne.
- Ved oplysning på faktura eller følgeseddel (papir eller via E-fakturering), som angiver certificeringskoden for den certificerede virksomhed, der sælger træet til slutbruger. Det skal tydeligt fremgå, hvilke dele af den af følgesedlen eller fakturaen omfattede leverance, der er certificeret. Ægtheden af certificeringen kan tjekkes ved at aflæse certificeringskoden, det særlige CoC-nummer (Chain of Custody), som alle certificerede virksomheder skal have, og som i udgangspunktet skal fremgå af fakturaen og/eller følgesedlen, hvis træet sælges som certificeret. Derefter kan certificeringskoden slås op på den pågældende certificeringsordnings database på internettet, og her bør den pågældende virksomhed være anført som certificeret og godkendt til at sælge de relevante træprodukter som certificeret. I tvivlstilfælde tilrådes kontakt til de enkelte certificeringsordninger.

8.2.3 Projektcertificering

Det er muligt at opnå certificering af et konkret og enkeltstående projekt. Det kan være en billigere og mindre krævende løsning, end hvis entreprenøren bliver generelt certificeret til at handle med og

levere certificerede træprodukter. Projektcertificering indebærer, at et byggeprojekts indkøb og byggeplads kontrolleres af et uafhængigt certificeringsfirma med henblik på at sikre, at der kun bruges certificeret træ til de dele af et projekt, hvor dette er foreskrevet.

Hvis leverandøren har valgt en projektcertificering som sin form for dokumentation for at leve op til ordregivers krav om bæredygtigt træ i træprodukter, kan et helt byggeri eventuelt fremstå som certificeret, hvis der måtte være ønske derom. De enkelte certificeringsordninger kan have forskellige regler herom, og det tilrådes, at kontakte dem for at høre nærmere om de konkrete muligheder, hvis dette ønskes.

Det er nødvendigt at have en projektcertificering af fx et byggeprojekt, hvis ordregiver ønsker at markedsføre byggeriet eller dele af dette som certificeret.

8.2.4 Dokumentation for opfyldelse af egnedetskriterier

Dokumentationen af teknisk og faglig formåen vil fx kunne bestå i referencer om erfaring med lignende opgaver¹⁶, redegørelser om de sporingssystemer leverandøren anvender til at sikre en pålidelig og kontrollerbar forsyning med bæredygtigt træ, samt redegørelser om, hvordan leverandøren under kontraktudøvelsen vil kunne levere passende dokumentation for bæredygtigt træ i de enkelte træbaserede leverancer, jf. nærmere herom i afsnit 7.1.

For udbud over tærskelværdien kan udbudslovens regler om krav om anvendelse af mærker og certifikater ikke anvendes ved dokumentation af egnethed. Men det er muligt at angive i udbudsmaterialet at fx en virksomhedscertificering for tilbudsgiveren med FSC eller PEFC accepteres som dokumentation om forsyningskæden og eftersporingsystemet vedrørende bæredygtigt træ.

Bemærk reglerne omkring obligatorisk anvendelse af det fælles europæiske udbudsdokument (ESPD), som egenerklæring fra tilbudsgiver. Det er kun den vindende tilbudsgiver, der skal dokumentere ovenstående, men ordregiver skal have modtaget dokumentationen inden beslutningen om tildeling af kontrakten, jf. udbudslovens § 151. Hvis den vindende tilbudsgiver ikke kan dokumentere sin opfyldelse af minimumskrav til egnethed, skal tilbuddet afvises, jf. udbudslovens § 136, nr. 3.

8.2.5 Øvrig dokumentation i tilbuddet

Tilbudsgiver skal i sit tilbud kunne dokumentere overholdelse af udbuddets krav i form af tekniske specifikationer, kriterier for tildeling og vilkår for kontraktens udførelse. Hvis ikke der i udbudsmaterialet specifikt er taget stilling til hvornår en ønsket øvrig dokumentation senest skal foreligge, vil ordregiver dog som udgangspunkt under kontrakttildelingen være nødt til at acceptere en tilbudsgivers tilsagn om at ville kunne opfylde dokumentationskravet i løbet af kontraktudøvelsen.

8.2.6 Kontraktudøvelsen

Dokumentation for bæredygtigt træ i de enkelte leverancer af træprodukter kan først forlanges i takt med, at disse leveres til ordregiver eller begynder at blive anvendt i byggeri mv. som led i udøvelsen af den for vareindkøbet, tjenesteydelsen eller bygge- og anlægsarbejdet relevante kontrakt.

Følgesedler og evt. forhåndsadvisering om leverancer

---

¹⁶ Udbudsloven fastsætter i § 155, nr. 1 og nr. 2 tidsmæssige grænser, så det kun er muligt at bede om dokumentation, der går henholdsvis 5 (bygge- og anlægsydelser) eller 3 (tjenesteydelser) år tilbage i tiden – afhængig af opgavetypen.

Ordregivere har bedst mulighed for at gribe ind overfor eventuelt mangelfuldt dokumenterede leverancer, hvis dokumentationen kontrolleres allerede, når træprodukterne leveres fx til byggepladsen ved et byggeri. Hvis der er tale om certificeret træ, er det almindeligvis let.

Ordregiver kan kontrollere, om produkterne er gyldigt mærkede med de pågældende ordningers logo eller varemærke på træet eller på en ubrudt emballage, som skal angive certificeringskoden. Mere normalt for træ til bygge- og anlægsarbejder er dog, at træet ikke er mærket, men at dokumentationen for certificeringen fremgår af følgeseddel eller faktura. Ordregiver kan bede om at se følgesedlen for det træ, der leveres på byggepladsen fra den certificerede underleverandør. Specifikationen skal på tydelig vis angive, hvilke dele af leverancen der er certificerede – igen med angivelse af certificeringskoden.

Når produkter ikke leveres direkte på byggepladsen fra en certificeret leverandør eller underleverandør, men hjemtages på en ikke-certificeret entreprenørs lager først, er sagen typisk mere kompliceret. I disse tilfælde skal leverandøren levere anden passende dokumentation, der fx vil kunne være virksomhedens beskrivelse af deres due diligence og/eller Chain of Custody-dokumentation for det leverede træ. Ordregiver kan kræve uafhængig tredjepartsverifikation, hvis der er begrundet tvivl om rigtigheden af oplysningerne. I situationer hvor dette problem forventes at kunne opstå, vil en projektcertificering forud for påbegyndelse af opgaven ofte med fordel kunne overvejes.

Det kan lette ordregivers planlægning af evt. kontrol med dokumentation, hvis der i kravsspecifikationen stilles krav om at leverandøren i fm kontraktens gennemførelse skal fremsende forsendelsesadvisering til ordregiver. Det kan fx kræves at der i forsendelsesanvisningen angives oplysninger om ankomsttidspunkt og dokumentation for bæredygtighed.

8.3 Kontrol med dokumentation, herunder vurdering af uafhængig tredjepart

Ordregiver bør løbende gennemføre stikprøvevis kontrol med dokumentation for bæredygtigt træ. Stikprøven kan kvalificeres med en forudgående risikovurdering, hvor høj risiko for manglende dokumentation for bæredygtigt træ i træprodukter kan være knyttet til leverancer karakteriseret ved:

- produkter, der indeholder træfibre fra flere forskellige kilder,
- lange leverandørkæder, og/eller
- skove eller led i forsyningskæden fra områder, der er kendt for ulovlig træfældning og/eller korruption.

Hvis ordregiver vurderer, at en fremlagt dokumentation for opfyldelse af stillede mindstekrav ikke er passende og fyldestgørende, kan ordregiver bede leverandøren om yderligere specifikation og evt., hvis det fremgår af udbudsmaterialet, at leverandøren får dokumentationen verificeret af en uafhængig tredjepart for leverandørens regning.

Vurdering af en uafhængig tredjepart betyder i denne vejledning, at en evaluering udføres og rapporteres af en person eller organ, hvis organisation, systemer og procedurer er i tråd med standarden i *"ISO/IEC Guide 17065:2012 Conformity assessment – Requirements for bodies certifying products, processes and services"*, *"ISO/IEC Guide 17021-1:2015 Conformity assessment – Requirements for bodies providing audit and certification of management systems"* eller tilsvarende, og som er akkrediteret til at vurdere overholdelse af skovdriftsnormer af et organ, hvis organisation, systemer og procedurer er i tråd med *"ISO/IEC Guide 17011:2017 Overensstemmelsesvurdering - Generelle krav til akkrediteringsorganer, der akkrediterer virksomheder, som foretager overensstemmelsesvurdering"* eller tilsvarende.

9. Teksteksempler

9.1 Kravspecifikationer og dokumentation – over tærskelværdierne

Den anbefalede hovedmodel ved kontrakter over tærskelværdierne, er, at der i udbudsmaterialets kravspecifikationer medtages følgende mindstekrav:

Varekøb, generelt mindstekrav:

”Træ i træprodukter, der leveres i henhold til denne kontrakt skal være fremstillet af bæredygtigt træ, som det er defineret i Miljøstyrelsens vejledning: [Sikring af bæredygtigt træ ved offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, Miljøstyrelsen 2020]”

Tilføjelse, hvis mindstekravet kun skal gælde en begrænset del af de af kontrakten omfattede træprodukter:

- Såfremt mindstekravet kun skal angå bestemte kategorier af træprodukter:

”Ovenstående krav gælder for følgende kategorier af træprodukter: [Angiv enten en udtømmende liste af kategorier eller evt. ”alle typer træprodukter, undtagen...”]”

Der kan i udbudsbetingelserne i så fald under tildelingskriterierne inddrages et kriterium om bæredygtigt træ, hvis kontrakten tildeles efter bedste forhold mellem pris og kvalitet. Kriteriet om bæredygtigt træ kan være et underkriterium til fx kriteriet ”Kvalitet”, eller det kan være et selvstændigt kriterie, hvis levering af bæredygtigt træ er af afgørende betydning for tildeling af kontrakten. Et teksteksempel hertil er:

”Tilbudsgiver skal i sit tilbud angive, om nogle typer træ og træprodukter, der ikke er omfattet af mindstekravet, også vil være fremstillet af bæredygtigt træ. Det indgår i vurderingen af de indkomne tilbud, hvor stor en andel af træprodukterne, der er fremstillet af bæredygtigt træ.”

Hvis mindstekravet kun gælder en uspecificeret andel af trævolumenet:

”Ovenstående krav skal være opfyldt for minimum [X %] af det trævolumen, der indgår i kontrakten. Tilbudsgiver skal specificere, hvilke typer træprodukter der er fremstillet af bæredygtigt træ. Tilbudsgiver skal tillige vedlægge en oversigt over, hvor stor en andel træprodukter fremstillet af bæredygtigt træ udgør af det samlede volumen af træprodukter, der indgår i kontrakten”.

Hvis andelen af træprodukter, der er produceret af bæredygtigt træ, indgår i vurderingen af de indkomne tilbud, skal dette angives i udbudsmaterialet:

"Tilbudsgiver skal i sit tilbud angive, hvor stor en andel af træprodukterne, der er fremstillet af bæredygtigt træ. Det indgår i vurderingen af de indkomne tilbud, hvor stor en andel af træprodukter fremstillet af bæredygtigt træ, der tilbydes."

Tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder

"Træprodukter, der indgår i denne kontrakt, skal være fremstillet af bæredygtigt træ, som det er defineret i Miljøstyrelsens vejledning: [Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, Miljøstyrelsen 2020]"

Teksteksemplerne i kassen ovenfor kan også anvendes, hvis mindstekravet kun skal gælde en begrænset del af de af kontrakten omfattede træprodukter.

Samtidig anbefales det, at der i udbudsmaterialet som minimum skrives følgende om dokumentation af mindstekravet:

Dokumentation for bæredygtigt træ i træprodukter

"Tilbudsgiver skal dokumentere, at træprodukter er certificeret efter en af Miljøstyrelsen godkendt certificeringsordning eller tilsvarende.

Enhver anden passende form for dokumentation, som dækker de enkelte leverancer af træprodukter og redegør fyldestgørende for, hvordan kravet om køb og anvendelse af bæredygtigt træ er opfyldt, vil også kunne anvendes.

Ordregiver forbeholder sig ret til, til enhver tid at kræve dokumentation for, at kravet er opfyldt for de enkelte leverancer af træprodukter.

[Tilføjelse for bygge- og anlægsopgaver: For træprodukter, der kommer til at indgå i byggeri eller andre anlæg som [ordregiver eller evt. anden modtager] ejer eller overtager ejerskabet til, vil dokumentation kunne kræves fra det øjeblik træprodukterne leveres på byggepladsen.]

Dokumentationen skal foreligge inden for en af ordregiveren skriftligt varslet rimelig frist. Såfremt dokumentation tilvejebragt efter anmodning ikke af ordregiver vurderes at være passende og fyldestgørende, kan ordregiver forlange yderligere dokumentation, herunder at tilbudsgiver for egen regning får dokumentationen verificeret af en uvidlig tredjepart, jf. Miljøstyrelsens vejledning: [Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, Miljøstyrelsen 2020]"

9.2 Kravspecifikationer og dokumentation – under tærskelværdierne

De ovenstående teksteksempler om kravspecifikationer kan også anvendes i kontrakter under tærskelværdierne.

I de nedenstående teksteksempler er anvist en alternativ og simplere tilgang, der kun kan anvendes for kontrakter under tærskelværdierne, der ikke vurderes at have interesse for udenlandske tilbudsgivere. I disse teksteksempler er kravet, at træet "er eller har været certificeret" efter en af Miljøsty-

relsen anerkendt certificeringsordning. I teksteksemplerne accepteres ikke andre certificeringsordninger ud over de certificeringsordninger, der udtrykkeligt angives i udbudsmaterialet. Der er heller ikke åbnet mulighed for anden form for dokumentation. Bortset herfra følger teksteksemplerne samme opbygning som ovenstående.

Generelt mindstekrav

"Til opfyldelsen af nærværende kontakt må der udelukkende anvendes træ, som er eller har været certificeret af en af de certificeringer som Miljøstyrelsen har godkendt (<https://mst.dk/erhverv/groen-virksomhed/groenne-offentlige-myndigheder/offentligt-indkoeb-af-trae/>)"

Dokumentation

"Dokumentation for opfyldelse af mindstekravet kan være faktura eller følgeseddel fra den gyldigt certificerede træleverandør ledsaget af passende dokumentation for, at det er dette træ, der er anvendt i leverancen. Ordregiver forbeholder sig ret til, til enhver tid at kræve dokumentation for, at mindstekravet er opfyldt for de enkelte leverancer af træprodukter.

[Tilføjelse for bygge- og anlægsopgaver: For træprodukter, der kommer til at indgå i byggeri eller andre anlæg som [ordregiver eller evt. anden modtager] ejer eller overtager ejerskabet til, vil dokumentation kunne kræves fra det øjeblik træprodukterne leveres på byggepladsen.]

Dokumentationen skal foreligge inden for en af ordregiveren skriftligt varslet rimelig frist. Såfremt dokumentation tilvejebragt efter anmodning ikke af ordregiver vurderes at være passende og fyldestgørende, kan ordregiver forlange yderligere dokumentation, herunder at tilbudsgiver for egen regning får dokumentationen verificeret af en uafhængig tredjepart, jf. nærmere om dokumentation og verifikation af uafhængig tredjepart mv. i Miljøstyrelsens vejledning: [Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, Miljøstyrelsen 2020]"

9.3

Udvælgelseskriterier

Teknisk og faglig formåen – referencer (Ved offentligt udbud)

"Tilbudsgiver skal vedlægge en liste med referencer, som viser, at tilbudsgiver har erfaring med at købe og anvende træprodukter fremstillet af bæredygtigt træ. Listen skal indeholde følgende: En kort beskrivelse af opgaven, tilbudsgivers rolle, modtager, beløb, mængde af træprodukter og tidspunkt."

Objektive kriterier for valg af kvalificerede ansøgere (ved begrænset udbud)

"Ansøgers erfaring med at købe og anvende træ fremstillet af bæredygtigt træ indgår i udvælgelsen af de ansøgere, der har dokumenteret de mest relevante leverancer"

Teknisk og faglig formåen – Kvalitetsstyringsforanstaltninger (ved både offentligt og begrænset udbud)

"Tilbudsgiver skal vedlægge dokumentation for, at han har styringssystemer og kontrolprocedurer til sikring af, at træprodukter, der indgår i kontrakten, er fremstillet af bæredygtigt træ. Herunder skal tilbudsgiver redegøre for procedurer for kalkulation af mængdeforholdene i input og output af træ fra forskellige kilder, hvis virksomheden tillader sammenblanding af træ fra forskellige kilder i sine leverancer af bæredygtigt træ.

Dokumentation herfor kan fx være, at tilbudsgiver er sporbarhedscertificeret efter FSC, PEFC eller anden tilsvarende certificeringsordning (Miljøstyrelsens liste over godkendte certificeringsordninger kan findes på: <https://mst.dk/erhverv/groen-virksomhed/groenne-offentlige-myndigheder/offentligt-indkoeb-af-trae/>)] Enhver anden passende dokumentation vil også blive accepteret."

9.4 Udelukkelse af tilbudsgiver

"Ordregiver kan udelukke tilbudsgivere af en række grunde, der er fastlagt i udbudslovens § 137, herunder hvis tilbudsgiver har begået "alvorlige forsømmelser" i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv. Alvorlige overtrædelser af lov om handel med træ og træprodukter¹⁷ og de dertil knyttede forordninger vil blive betragtet som en alvorlig forsømmelse, der kan begrunde udelukkelse fra udbuddet. Tilbudsgiver skal i det fælleseuropæiske udbudsdokument (ESPD) erklære, at tilbudsgiver ikke har begået alvorlige forsømmelser."

---

¹⁷ Lov nr. 1225 af 18. december 2012 om administration af Den Europæiske Unions forordninger om handel med træ og træprodukter med henblik på bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ.

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen

Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
Tlf.: (+45) 72 54 40 00

www.mst.dk